

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 864

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

datum: 9 september 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Afstammingscentrum - DNA-databank

Sinds begin dit jaar kunnen Vlamingen die vragen hebben over hun afkomst terecht bij het Afstammingscentrum, dat voorziet in begeleiding voor adoptiekinderen, voor metissen van de Belgische kolonisatie en voor donorkinderen. Personen die tot één van deze doelgroepen behoren, kunnen bij het centrum terecht voor toeleiding naar hulp, voor psychologische begeleiding rond de afstammingsvraag en om een DNA-test te laten afnemen met het oog op matching. Sinds enkele weken is de DNA-databank van start gegaan en kunnen personen bij het afstammingscentrum een DNA-staal laten afnemen voor 85 euro, waarna het in de DNA-databank terechtkomt. Het centrum geeft aan dat de werkelijke prijs van een DNA-staalafname hoger is, maar dat het dat verschil bijpast.

Desalniettemin is 85 euro een significant bedrag. Mogelijk zijn vele adoptie- en donorkinderen bereid het te betalen om de kans op het vinden van verwanten te verhogen, maar voor ouders, en zeker voor donoren, lijkt dat een minder evidente kwestie. Voor hen zou het bedrag een drempel kunnen betekenen. En wanneer de DNA-databank voornamelijk zou bestaan uit kinderen en niet uit biologische ouders, is de kans op een match mathematisch klein, misschien zelfs loterijwinnend-klein. De vraag is dan ook of het huidige kader zal toelaten dat de DNA-databank haar bedoelde functie optimaal kan vervullen en of er geen bijkomende initiatieven vanuit de Vlaamse overheid nodig zijn.

1. Hoeveel stalen zitten er op dit moment in de DNA-databank van het Afstammingscentrum? Hoeveel interesse is er volgens het centrum bij de door hen gekende personen om een DNA-test te laten afnemen?
2. Zijn er cijfers of schattingen over het aantal donorkinderen in Vlaanderen alsook over het aantal donoren? Graag enige duiding.
3. Is de minister van oordeel dat 85 euro voor sommige doelgroepen van de DNA-databank een drempel kan zijn om een staal te laten afnemen? Zo ja, ziet de minister hiervoor oplossingen?
4. Ziet de minister daarnaast andere mogelijkheden om de effectiviteit van de DNA-databank te verhogen, bijvoorbeeld door gericht op zoek te gaan naar historische donoren en adoptie-ouders om hun medewerking te vragen?

ANTWOORD

op vraag nr. 864 van 9 september 2021

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

1. Het is inderdaad belangrijk om te beseffen dat de afname van DNA-stalen voor verder onderzoek naar verwantschap niet enkel met donoren en donorkinderen te maken heeft. Meer en meer komt dit thema ook aan bod bij de afstammingsvragen van geadopteerden (binnenlands, transnationaal, sous x en metissen van de kolonisatie). Wekelijks komen aanvragen i.v.m. DNA stalen uit de diverse categorieën bij het Afstammingscentrum terecht.

Het Afstammingscentrum kreeg voor de correcte afname van DNA-stalen instructies van het Centrum voor Menselijke Erfelijkheid (CME - KU Leuven) dat specifiek vergund werd voor het DNA-onderzoek voor de cliënten het Afstammingscentrum. Het CME staat ook in voor de afhaling bij het Afstammingscentrum – waar de stalen kortstondig verzameld en ingevroren worden –, het vervoer en de verdere opslag van de DNA-stalen.

Het Afstammingscentrum kreeg sinds 1 april meer dan 90 aanvragen binnen. In het merendeel van de dossiers werd (nog) geen DNA-afname gevraagd. Het gebruik van DNA in een gegeven zoektocht is momenteel wel hangende in 39 dossiers van geadopteerden (binnenlands, transnationaal, metissen en sous X), en in 22 dossiers van donatie, waarbij 13 vragen van donorkinderen en 9 vragen van donoren.

Het is hierbij ook van belang te noteren dat soms ook gevraagd wordt naar verwantschapsonderzoek in de tweede graad, hetgeen momenteel niet toegelaten is in de decretale context van het Afstammingscentrum.

2. Voor zover geweten, worden er geen cijfers officieel geregistreerd, noch over donorkinderen, noch over donoren. In een masterproef aan de UGent (Van Heesvelde, 2018) wordt melding gemaakt van een 50 à 60.000 donorkinderen in België.

Het aantal donoren wordt niet bijgehouden, evenmin als het aantal centra waar eenzelfde donor zich aandient. Wel is er sprake van een tekort aan Belgische donoren, waardoor in België gebruik gemaakt wordt van Deense donormateriaal.

Het CME werkt volgens de hoogste wetenschappelijke standaard en kan op erg verfijnde wijze matches zoeken, en dit vaak in tegenstelling tot sommige gekende commerciële databanken. De kostprijs bij het CME voor de DNA-testen is 250 euro voor vrouwen en 285 euro voor mannen. Bij MB dd. 31 mei 2021 werd bepaald dat de cliënt hiervan zelf 85 euro betaalt. Het saldo wordt door het Afstammingscentrum gedragen.

3. Het Afstammingscentrum kreeg ook al de opmerking van sommige cliënten dat ze 85 euro een te hoge eigen bijdrage vinden. Op dit moment zijn er geen opties om aan de vraag naar een (nog) goedkoper tarief tegemoet te komen, maar het centrum volgt dit wel verder op.
4. De effectiviteit van de databank zal verhogen naarmate er meer DNA-stalen in opgenomen worden.

Een gerichte campagne naar donoren om hun staal af te staan is in die context het overwegen waard.

Daarnaast zijn er zeker nog mogelijkheden voor een betere werking van de databank, zoals de samenvoeging van de 3 registers en de mogelijkheid om DNA-stalen uit andere bronnen toe te voegen.

Ten slotte zouden een deel van de zoekvragen ook verder kunnen opgenomen worden, mocht er gezocht kunnen worden tot de tweede graad. Dit is vooral zo in dossiers waar de eerste ouder(s) reeds overleden zijn en cliënten op zoek zijn naar half-siblings. Momenteel is deze optie decretaal niet voorzien omwille van de privacy van de andere betrokkenen. Mogelijks kan daarover een maatschappelijk en parlementair debat gevoerd worden.